

Pool sajandit raamatukogus

Tänavu 15. oktoobril täitis Pootsi raamatukogu juhatajal Asta Kivimaa viiskümmend aastat raamatukogu töötamisest.

Peerni külast pärit Asta nuusutas küll peale keskkooli natuke linnaõhku, aga elu ja armastus ning lapsed tõid teda kodukanti tagasi. Nõnda juhtuski, et 1962. aastal pakuti talle tööd Pootsi raamatukogus. Sellest ajast saati on Asta raamatukogu hing ja raamatud vaieldamatu osa tema elust.

Alguses tuli kuu aega raamatukogundust Pärnu keskraamatukogus õppida ja edasi on ta ennast täiendanud igal aastal. Muidugi on selle pika aja jooksul tulnud kartoteegi kastid välja vahetada arvutiga, aga see on paratamatu arengu osa ning naine on arvutiga juba pikevalt sinasõber.

Parematel päevadel, kui Pootsis oli palju rahvast ja noori, oli lugejaid üle 300. Nüüdseks on rahvast väheks jäänud ja nõnda on ka lugejate arv kahanenud 145le. Kõigest hoolimata on raamatukogu küla süda ja kokkusaamise koht.

Kolmapäeviti kogunetakse raamatu-

kokku. Asta tutvustab mõnda raamatut, kokaraamatute korral räägitakse, kuidas keegi leiba või muid toite valmistab ning vahetatakse loomulikult retsepte. Meenutatakse aegu ja inimesi. Tähistatakse sünnipäevi ja rahvakalendri pühi.

Ikka ja jälle saavad elukogenud inimesed üksteisele tarkust jagada ja kogemusi vahetada. Inimestel on koht kus käia ja suhelda. Vajadusel aitab Asta ka interneti kaudu panga makseid sooritada.

Kõik need viiskümmend aastat on Asta olnud raamatukogu ainuke töötaja. Seega vurab ta ka alati puhkuse ajal rattaga korra nädalas tööle.

Lugemise harrastusega on naine ka meest nakatanud. Just praegu loevadki nad Petrone "Minu..." sarja. Samuti meeldivad elulugude raamatud. Lastestki ei ole lugemine mööda läinud, sest ka tütre töö on seotud raamatutega.

Kivimaa sõnul ei ole raamatukogus kunagi igav.

Jõudu ja jaksu Asta Kivimaale, Pootsi raamatukogu hinge ja vaimu hoidmisel.

Tõstamaa Tuuled

Juhtkiri lk 2

Heakorrakonkursist lk 3

Seliste külaseltsi remontis köögi lk 3

Lasteaial uus mänguväljak lk 4

Käsitööpoe esimene hooaeg lk 5

Diakon omade keskelt lk 6

Eakate tegemised lk 7

Saksamaal unistust täitmas lk 8-9

11 kuud teisel pool ookeani lk 10-11

Tõstamaa jooksu protokoll lk 12-13

Linnusari lk 14

Cotze Söögimaja annab teada!

Laupäeval, 3. novembril kell 13 on oodatud kõik kodus leiba küpsetavad perenaised ja –mehed **jagama oma leiva küpsetamise kogemusi ja retsepte.**

Võtke kaasa ka oma tehtud leiba, et saaks koos maitsta.

Lisaks peab väikese loengu leiva kasulikkusest dr. Madis Veskimägi.

JUHTKIRI

□ Avaliku meedia targutused sellest, et kui valge riidetusega keegi poliitika parasjagu ekraanil esineb, tundub ikka päris koomiline. Ekraanilolijad ahmivad õhku PR fopade üle ja naudid oma teravmeelsusi. Nädalast nädalasse lõputu jahumine. Vaatan seda piinlikustundega, ikka üks ja sama: ülbisemine, vassimine, ärapanemine, sensatsioon otsimine. Muidugi on mõru tunne hinges vaadates lohkavat eetikakriisi riigis. Kuidas ma saan oma riigijuhtide üle uhkust tunda? Aga oleks ilus sellest vähemalt mõelda.

Mina tahaks näha korralikku kaklust. Oleks ikka täitsa äge, kui Vabaduse platsil üks poliitikute vaheline mehelik kaklus maha peetaks ja seda kõige labasemal moel. Kaua siis kallid valijad peavad kannatama seda teineteisesüüdistamise mula. Tee me asja käsitsi selgeks, kui muidu ei saa. Aga on ka alternatiiv – tõestada ennast päris poris.

Maainimesel ju muredest puudu ei tule, sest päriselu pealinnast kaugel on sootuks proosalisem ja reaalsem. Õnneks ei räsi isamaad orkaanid, küll aga tahavad sügisvihmad meie kalli kartulisaagi sootuks põllule jätta. Paras aeg oleks Toompeal jõud ühendada ja kartulikonksud pihku haarata ning Eestimaa kartulipõlde päästma minna. Kartulile appi! Riigimehed saaks oma valijale lähemale ja ehk tulevad kättpidi porisel kodumaa põllul upakil küürutades eetiliselt tasakaalukamad otsused ja mõtted. Teeme ära! **Ülle Tamm**, toimetaja

VALLAVOLIKOGU TEATED
Tõstamaa Vallavolikogu 28.09.2012 toimunud istungil oli kohal seitse vallavolikogu liiget, puudusid Rando Rand ja Rita Algeus.

□ Kuulati Tõstamaa noortevolikogu esindaja Ingmar Juuriku sõnavõttu.

Esineja rääkis lühidalt noortevolikogu tegevusest ja koosolekul arutusel olnud probleemidest Tõstamaa lauluväljakuga. Noortevolikogu poolt tehti ettepanek Tõstamaa alevikku lauluväljaku viida paigaldamiseks, remonttööde tegemiseks, valgustuse rajamiseks ja prügikonteineri paigaldamiseks.

Vallavanema Toomas Rõhu sõnul toimub aastas lauluväljakul ainult 2 üritust ja suuremahulist investeeringut ei ole mõttekas teha.

Korrastustööd jäävad kevadeks ja noored võiksid selles küll kaasa aidata, sest vandaalitsemine pannakse samuti korda noorte poolt.

□ Kuulati vallavanema Toomas Rõhu infot toimunud suveüritustest.

Mõisa teatrietendused on toonud Tõstamaale palju tähelepanu väljastpoolt. Projekti toel korrastati Kastna sadam. Leader projekti abiga teostati kõige hädapärasemad tööd Aarni suvilas.

Oktoobri lõpuks peaks valmis saama hooldekodu remont, lasteaia hoovi korrastamine ja terviseraja valgustus.

□ Seoses alanud õppeaastaga vaadati koolidirektori Toomas Mitti poolt esitatud slaidiprogrammi ja kuulati vallavanema Toomas Rõhu selgitusi. (Slaidiprogramm on lisatud

valla kodulehe dokumendiregistris avalikustatud volikogu istungi protokollile.)

□ Otsustati suunata reservfondist vahendid täiendavate sotsiaalkulutuste katmiseks.

□ Võeti vastu uus avaliku korra ja heakorra eeskiri. (Eeskirjad on avalikustatud valla kodulehel asuvas dokumendiregistris, elektroonilises Riigi Teatajas ja saadetakse tutvumiseks valla raamatukogudesse).

□ Arutati valla arengukavas olevaid teostatud ja teostamata projekte.

□ Kinnitati Tõstamaa valla eelarvestrateegia aastani 2016

□ Otsustati Hangete Korraldamise MTÜ (Riigihangete Keskus) liikmeks astumine.

Vallavolikogu 26.10.2012 toimunud istungil oli kohal seitse vallavolikogu liiget, puudusid Andres Laur ja Tõnu Salu.

□ Kuulati vallavanema infot Manija liinipaadist, elevust tekitanud valdade pingereast ja regionaalministri poolt välja pakutud haldusreformi kuuest variandist ning lõpetatud projektidest.

□ Otsustati arvelduskrediidi kasutamine 2013. aastaks, sest valla tulud ei laeku korrapäraselt.

□ Täpsustati valla kohalike maanteede ja tänavate, metsateede ning avalikuks kasutamiseks mittekuuluvate erateede nimekirja.

□ Kuulati kultuurijuhi Õnnele Leesi ettekannet tänavusest kultuuriaastast ja plaanidest järgneva aastaks.

Esineja sõnul muutub kultuurielu aktiivsemaks just sügisel. Tegevusi on kõigile vanusegruppidele. Beebikool, eakate klubi üritused, noorte bändikool, näitering, segarahvatantsurühm, folkloorirühm Vokiratas, naisansambel ja käsitööring jne.

Korraldatakse traditsioonili-

si üritusi nagu kadrikarneval, jaanipäev, vallapäevad, vabariigi aastapäeva tähistamine.

Järgmise aasta plaanis on mitmed aastapäevade tähistamisega seotud üritused.

□ Kuulati ülevaadet Tõstamaa valla raamatukogude tegevusest. Ettekanded tegid Marge Päästel, Birgit Pere ja Asta Kivimaa.

□ Arutati arengukavasse puutuvat. 20. novembriks oodatakse volikogu liikmetelt ja komisjonidelt täiendavaid ettepanekuid 2012 - 2015 tegevuskavadesse.

Eve Sahtel,
vallasekretär

.....

• **TÕSTAMAA JÄÄTMEPUNKT LÄHEB TALVEAJALE**

• Tõstamaa jäätmepunkt ei ole talveperioodil regulaarselt avatud.

• Oma jäätmeid saab ära anda sellest telefoni teel ette teatades.

• Telefon 522 3024, Kalev Martson.

• **Hoiame oma koduvalla puhtana!**

.....

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood,
Pootsi pood, Tõstamaa bensiniijaam.
Trükkikoda Hansaprint
Tiraaž: 450 tk

Heakorrakonkursist

Heakorrakomisjon sõitis augustis vallas ringi, et vaadata üle nii konkursile esitatud kui leida ka uusi tunnustamisi väärivaid majapidamisi.

Kaugeltki igasse õue me ei jõudnud ja ootame järgmiseks aastaks rohkem ettepanekuid esiletõstmist väärivate kohta.

Aasta-aastalt on heakord vallas paranenud ja parimaid üha raskem välja selgitada.

Eramute grupis ei jõutudki üksmeelele ja parima tiitel läks jagamisele kahe kõrvuti asetseva majapidamise vahel. **KAUNIM ERAMU:**

perekond Blasen - Varbla mnt 30 kinnistu
perekond Niine - Varbla mnt 28 kinnistu

Vallas on tehtud palju detailplaneeringuid, paljudel neist on ehitustegevus alustamata ja enamusel ehitustööd lõpetamata.

Kastna külas eristus teistest Antsu kinnistu oma kompaktsuse ja korrastatusega ning tunnustuseks tiitel **PARIM UUSARENDUS:**

Erkko Saluste Antsu kinnistu

Selistes Putirannas jäi komisjonile silma lihtne, rahulik ja ilus suvekodu.

KAUNIM SUVEKODU:

perekond Peetsalu Tammetõru kinnistu.

Mitu aastat on jäänud välja andmata heakorrastatuma kortermaja tiitel.

Juba eelmisel aastal jäid korrastatud ümbrusega silma Pootsi majad, tänava **HEAKORRATATUM KORTERELAMU:**

Pootsi korterelamud - kaunis ja korrastatud ümbrus.

Igal aastal on lisaks võitjatele välja toodud ka **enim silma jäänud**. Selleaastaselt ringsõidul tõdeti, et Tõstamaa alevikus on palju hästi korrastatud majapidamisi ja kedagi eraldi välja tooma ei hakatud, vaid keskenduti kaugematele kantidele.

Tõhela kandist: Birgit Peire Nopli suvekodu, Eve Attim Tolli suvekodu, Reena Kruusmann ja Peep Elismäe Mätta elamu, Ene ja Inger Vahuvee Raudsepa elamu, Aivi Raavik Jaanimardi elamu, Lea Öismets ja Jaanus Heinsoo Roni talu, Karmo Kuura Tooma talu.

Kastna kandist: Kristel Marjak Uue-Rätsepa elamu, Tarmo Peterson Peetri suvekodu, perekond Vene Taltsi talu, perekond Press Pirjumsa elamu.

Pootsist: perekond Mäe Põlde elamu, Kiviraie töökooda.

Selistest: perekond Rand Allika elamu, Kaie Leova Jaani pood, Elgi Sang Merineitsi suvekodu.

Kõpu külast: August Märksoo Toa talu, Maria talu.

Kavaru külast: perekond Rand Aadu talu, perekond Lahe Tehvandi talu.

Peerni külast: Elfi Vool Tõnisesauna elamu, perekond Otsmann Lepa elamu.

Lõuka külast: perekond Jaansoo Kalda talu.

Tõlli külast: perekond Tuulmees Pavli elamu.

Ermistu külast: perekond Kosenkranius Järveotsa elamu, perekond Karus Tolli talu.

Lao külast: perekond Rees Kaapre talu.

Tänuõn nad kõigile kaunile ümbruse nimel pingutajatele ja kaunist sügist kõigile!

Heakorrakomisjon

112

1. oktoobril kell 23.21 kutsuti päästjad Tõstamaa alevikku eemaldama sõiduteele kukkunud puud.

Tuletame meelde, et seoses alanud kütteperioodiga oleks korteri- ja majaomanikel tagumine aeg üle vaadata oma ahjud-pliidid, puhastada ära korstnad. Kortermajas peab kutseline korstnapühkija ja käima kord aastas ja eramajas korra viie aasta jooksul. Eramajas võib seega neli aastat ise korstent hooldada, viiendal aastal peab seda tegema korstnapühkija, kes annab küttekolde seisukorra kohta ka akti. Tahmapõlengu saad õigesti tegutsedes täielikult vältida.

Evelin Trink

Lääne päästkeskuse pressiesindaja

Ohvriabi aitab

Ohvriabi on tasuta avalik sotsiaalteenus, mille eesmärgiks on säilitada või parandada ohvri toimetulekuvõimet. Ohvriabitöötajad pakuvad emotsionaalset tuge ja jagavad informatsiooni abi saamise võimaluste kohta. Samuti juhendavad ja abistavad suhtlemisel riigi ja kohaliku omavalitsuse asutustega ning teiste ohvrile vajalikke teenuste osutajatega.

Õigus pöörduda ja saada nõustamist on kõigil, sõltumata sellest, kas kahju tekitaja on tulnud avalikuks ja kas tema vastu on algatatud kriminaalmenetlus.

Pöördu võivad kindlasti inimesed:

- kes on langenud hooletuse või halva kohtlemise ohvriks,
- füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalda ohvriks,
- põhjustatud kannatusi või tekitatud kahju.

Pärnu Ohvriabi osakond:

Pikk 18, Pärnu, tel 444 0716.
parnu.aa@ensib.ee

Ohvriabi töötajad:

Reelika Ruubel,
tel 444 0716,

reelika.ruubel@ensib.ee

Kaia Üprus-Tali,
tel 444 0716,

kaia.uprus-tali@ensib.ee

Seliste külaselts remontis köögi

Tänavu vabariigi aastapäevaks sai Seliste selts A. Ulpusilt rahalise kingituse.

Sellest saime julgust küsida kohalikust omaalgatusprogrammist toetust ning võtta suvel ette külatoa köögi remont.

KOP-ilt taotletud summadest sai ostetud elektripliit ja köögivalamu. Värvad, remondivahendid ja muud nipet-näpet sai annetuse eest ostetud.

Köögi avapidu toimub 25. novembril peale kiriklikku liturgiat. Esimeseks peoks toome veel koduseid küpsetisi, on ju köök veel sisse õnnis-

Seliste köögi remondi tubli naiskond.

tamata.

Tulevikus loodame, et küla noorikud agaramalt seltsi ruume kasutaksid. Kut-

suksid kaasa lapsi, et koos maitsvaid kooke küpsetada ja nautida.

MTÜ Seliste Selts

Lasteaial uus mänguväljak

Sel aastal käisime lastega Matsirannas sügist tervitamas. Pärlselja laagri juures ootasid meid juba Tiit ja Virge ning koos nendega siirdusime väikesele retkele.

Puude lehed ei ole septembris veel kirjud, kuid millegipärast olid need muutunud täpilis- teks. Tädi Tiit selgitas, et niiskuse mõjul on tekkinud lehtedele seened. Märkasime puudel-põõs- tadel punaseid marju.

Mõrkjaid pihlakaid, kuker- puu- ja kibuvitsamarju võisime maitsta, kuid hoiatus – mida ei tunne, seda ei söö – püsib loo- detavasti kõigil meeles. Nähtud kuslapuu, piibelehe ja leselehe marjad on väga mürgised!

Aga hiliseid mustikaid kül- bas küll veel põske pista. Me- reäärne luitemets pakkus veel hulgaliselt puravikke, kukesee- ni, riisikaid, pilvikuid ning kit- semampleid, nägime ka mür- giseeni ja kordasime üle neile iseloomulikud tunnused. Ran- nas puhus vinge sügistuul ja laineloksusid vastu kummi- kuninasid. Liivalt leidsime teokarpe, linnusulgi, kivikesi ja adrut. Vallutasime suure ki- vi, jooksisime tormituulega ran- nas võidu ning lõpuks jõime sooja teed.

Oktobris ootasime kül- la päästekoer Nublut, kuid kahjuks oli temagi tuu- lerõugetesse jäänud!

Onud Rain ja Jaak näita- sid lastele videot sellest, kui- das käituda tuleõnnetuse kor- ral. Tuletasime meelde, mida tähendavad numbrid 112 ja

mängisime suitsusest ruumist roomates väljumist. Lapsed said endale Jänku Jussi värvi- raamatu, kleepse ja kommi.

Õues vaatasime päästeau- tot, kabiinis said aga kõik tun- da end rooli taga istudes tõeli- se autojuhina. Lõpuks sõiduta- ti veel vanema rühma lapsed päästemeti õuele.

Pole kahtlustki, et prae- gu on kõigi poiste unistuste amet saada tuletõrjajaks. Ju- ba novembris tulevad külla konstaablid, kes näitavad, kuidas sõrmejälgi võtta, rää- givad helkurist ja jagavad sa- muti head-paremat.

Aga nüüd kõige tähtsa- lamast – lasteaia õuele on koolivaheajal kerkinud muinasjutuline mänguväl- jak! Väikeste platsil ootab rõõmsates värvides rong Türi- le onu Jürile küllasõitjaid, sa-

muti on seal kaks vedrukiike. Suure väljakul uhkeldab ronimiseinte ja liumäega linnak. Karusselliväljakule tuleb sa- muti ronimis- ja turnimisvõi- malustega atraktsioon, saame ka uued kiiged. Tõenäoliselt meelitavad kirevad mängu- vahendid lasteaiaaast suure- maidki lapsi.

Vallavanema sõnul otsest keeldu küll pole, kuid õhtuti pimedas ja nädalavahetustel võiks meilgi kehtida reegel – lasteaia õu jäägu ikka män- gukohaks eelkoolialastele las- tele.

Mängima võib väikelaps vabal ajal tulla ainult koos lapsevanemaga, siis on kin- del, et midagi ära ei lõhuta. Ka liivakastidele paneme pea- le spetsiaalsed katted, et kas- sid ei pääseks „liivalosse ehi- tama” ja praht ning puulehed

ei sattuks liiva sisse.

Täname laste, lapsevane- mate ja õpetajate poolt valda ja projektijuht Toomas Rõhut kauaoodatud mängimisvõi- maluste rikastamise eest!

12. novembril, kohe järg- misel päeval pärast isadepäe- va kutsume isasid-emasid las- teaeda peole, 22. novembril kell 9.00 näevad lapsed teat- rietendust „Taskutark”. Kind- lasti tähistame novembris ka rahvakalendri tähtpäevi. Ja kaugel need jõuludki enam on...

Lõpuks täname Reginat „Teisest võimalusest” kes on andnud päris tasuta lasteaia- le vahvaid kostüüme ja kõiki, kes oma õunasaagi ülejääke on meiega jaganud!

Aita Lind,
lasteaia direktor

Käsitööpoe esimene hooaeg oli edukas

Suvi on ammuilma möödas ning mõtted kisuavad vaikselt juba jõulude peale. Arvata on, et kohe puhkev suur jõulukaupade müük kaubanduses sellest ka jõuliselt märku annab. Võtan aga siinkohal kokku meie väikese käsitööpoe suvised tegemised.

Alustasime seda ettevõtmist ju täielikus teadmatuses sellest, mis meid ees ootab – üks mõte viis teiseni ja üks tegu järgmiseni. Nii saidki korraldatud talgud, kuulutatud välja kauba vastuvõtt ja avamispäev. Eesmärk oli võimalikult väikeste kuludega saada kogemus, millest edaspidi järeldusi teha. Kas üritada veel või tõdeda, et siin, Tõstamaal, ei ole käsitööpoe pidamine võimalik?

Aga kuidas siis poel läks?

Meil käis külastajaid Eestist ja välismaalt. Rõõmu tegi see, et meie enda inimesed leidsid poest ostmisväärtset kaupa sama palju kui külalised kaugemalt. Kiideti ruume ja kaupade kvaliteeti. Minevaks kaubaks kujunesid Rode Jermolajevi kaardid ja käsitöötoa keraamika, sügise poole ka Heino Ranna korvid.

Ostjateta jäid suve jooksul vaid paar päeva, samas oli mitmeid juhuseid kus pood sai kliendi soovil lahti tehtud vabal päeval. Sellistel puhkedel töötas hästi meie info-

voldik – aitäh Reet Rea Smythle kujunduse eest!

Omamoodi positiivseks reklaamiks kujunes tõsiasi, et kogu kaup oli pärit kohalikelt käsitöölislalt. Vaid osa puutööst, eelpool nimetatud kaardid ning mõned rahvuslikud kudumid olid meie lähimatelt naabritelt Romantilisel Rannateel: Varbla Muuseumist, Kihlepast ja Kihnust.

Kaubavalikut rikastasid ja muutsid käsitööteadlikumale kliendile atraktiivseks käsitsipargitud kitsenahad, mahepargitud lambanahad, käsitsi kedratud ja taime-dega värvitud lõng, niplis-pitsist tooted, käsitsi kootud troi ning saunalinad. Kauba hinnas kajastuvad kvaliteet

ja töömahukus. Müügil olid nii argisokid kui ka peentel varrastel kootud rahvuslikud sukad-kindad.

Puudust tunti väiksematest meenetest ja praktilistest kingitustest. Näiteks ei olnud meil müügil pajalappe, aga neid küsiti sageli. Samuti võinuks laiem olla puudust esemete ja vaipade valik.

Kokkuvõttes võib öelda, et poel läks hästi.

Poepida- ja rikkaks ei saanud – selleks pidanuks läbimüük olema palju suurem ja kasumi-protsent kõrgem. Aga rikkamaks sai kindlasti Tõstamaa. Oleme üha kindlamalt Eesti käsitöökaardil: senisele õppe- ja loomisvõimalusele lisandus

ka uus müügivõimalus.

Võitis kindlasti ka kohalik meister, kes sõandas oma kauba poodi tuua. Tema sai oma tooteid müüa, tagasisidet oma kauba kohta ning kindlasti häid mõtteid kuidas edasi toimida. Käsitöötuba sai juurde külastajaid ja tellimustöid.

Aitäh Vallile ja Ingale!

Soov poodi pidada esimese suvega ei kadunud. Teeme seda edaspidi veel. Esmest korda juba jõulude eel. Täpsem info edaspidi.

Kõik, kes oma kaupa müügiks töid ja seda edaspidigi teha soovivad ning uued huvilised on oodatud koosolekule käsitöötuppa 12. novembril kell 17.30. Räägime lähemalt poega seonduvast, järgmise aasta plaanidest, koolitustest kaubavaliku suurendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks.

Anu Randmaa

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatused:

Tõstamaa

rahvamaja juures
kell 9.00–10.30

Varbla

A ja O kaupluse juures
kell 11.30–12.30

IV kvartalis

4. ja 18. oktoobril

8. ja 22. novembril

6. ja 20. detsembril

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, avada hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega aadressil www.swedbank.ee. Lisainfot Pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Diakon omade keskelt

Kõpu kirikus toimus 14. oktoobril üsna haruldane sündmus. Oma kodukirikus pühitseti diakoniks Ago Paalberg.

Aastaid on Ago koos abi-kaasa Tuuliga kiriku eest hoolt kandnud ja suviti teeliste uksi lahti hoidnud.

Viimasel ajal on 45. liikmelise kogudusega kirikul hästi läinud. Koguduses on ka üsna rohkesti lapsi, mis rõõmustab Agot eriti.

Projektide toel on Enn Rand hoone ümbruse korras- tanud ja valgustanud.

Ago sõnul ei ole pealesõ- jaaegsel ajal maakirikus dia- koniks pühitsemist toimunud, ikka suure linna katedraalis.

Enne pühitsemist käis Ago koos piiskopiga Kreekas usuasju kaemas.

Piiskopi poolt sai mees kingituseks Kreekas valmista- tud diakoni stihaari, oraari ja käise hoidjad ehk siis lihtsa- malt öeldes diakoni rüü.

Diakon on preestri abiline, kes aitab usutalitust läbi viia. Tal on õigus Jumalat teenida koos rahvaga, altariteenrina lugeda epistlit ja suitsutada. Praegu käib värske diakon Pärnus ja Pärnumaal usinalt preestril abiks, et amet hästi selgeks saada.

Ago plaanid on aga veel- gi suuremad, aga igale asjale tema õige aeg ja selles osas jääb ta esialgu Jumala armu peale lootma.

Palju õnne ning edu!

Tõstamaa Tuuled

SEPTEMBRIS JA OKTOOBRI TÕSTAMAA RAAMATUKOKKU SAABUNUD RAAMATUD

Maksimov, A "Andrus: Vaikiv kangelane"
Megre, V "Armasuse atmosfäär"
"Eesti piir käib vastu Hiina müüri"
Cartland, B "Elu mõte on armastus"
Trubetsky, T "Haaknõela külm helk"
Saarna, M "Jää mu juurde"
Lukas, T "Jõudu meil on"
McCann, K "Kadunud: Madeleine McCan- ni lahendamata juhtum"
Major, A "Kihluse tingimused"
Jõeeste, K "Kihnu kõrdid eile ja täna"
Kangro, H "Kolmeteistkümnnes kääne e. Kalamaja tänavad"
Ernits, M "Kui seda metsa ees ei oleks"
Dalai-laama "Kunst olla keerulises maail- mas õnnelik"
Harper, F "Kutse bossi ballile"
Kõrv, J "Küla Karla värsivihud"
Mortimer, C "Leedi alistub"
Turovski, A "Loomadest, armastusega"
Virkus, L "Marjaraamat"
Siplane, N "Mina olen moslem"
Piip, K "Minu Dublin"
Tiks, M "Muidumees"
Moore, M "Mägismaa pärijanna"
Estés, C.P "Naised, kes jooksevad hunti- dega"
Paukson, E "Pauksoni astroloogiline abi- mees 2013"
Nesbo, J "Päästja"
Kusnets, T "Püha Jüri kutsikad"
Kelly, M.L "S enne eksi"
Lään, V "Sada sporti"

Mathisen, T "Sahver. Joogid"
Mankell, H "Sammu võrra maas"
Sommerville, N "Sinu Hiina horoskoop aastaks 2013"
Matthews, O "Stalini lapsed"
Barlage, A "Suur püsikuraamat"
Delinski, B "Sõbrad või armsamad?"
Stout, R "Teine ülestunnistus"
Peetz, M "Teisipäevanaised"
Roberts, N "Viimane aus naine"
Dougan, K "Tunnete püüdis"
Gardner, E.S "Uimase sääse juhtum"
Hardy, E "Õmble lapsele"
Meeker, M "Õnneliku ema 10 harju- must"
Tamm, B "11 elu ja 11 surma"
Fuentes, C "Diana, üksildane jumalanna"
Kuningas, T "Eesti mäng"
Boyd, W "Harilikud äikesetormid"
Mihkels, E "Kartul. Meie lemmik toidu- laual"
Zetterström, M "Kaunid tikandid"
Tabit, S "Kohtumine keskööl"
Bard, E "Lõunasöök Pariisis"
Rock, J "Maaisanda mõrja"
Tohvri, E "Mere taga"
Gerhold, P "Minu Brasiilia"
Losada, I "Minu teekond paradiisi"
Rice, H "Muffinid ja tikk-kontsad"
Jõgisalu, H "Muistendid igavikust"
Borromée, P "Mõrvar purpurpunases rüüs"
Marklund, L "Nobeli testament"

"Nõukogude aeg ja Eesti inimene"
Goldblatt, D "Olümpia"
Kiyosaki, K "On aeg tõusta!"
Clark, M, H "Sinu naeratuse varjus"
Paju, I "Sooime lahe õed"
Heyer, G "Sylvester"
Fuhrman, J "Süüa, et elada"
Tesché, G.L "Tee iluni viie tiibetlasega"
Contra "Tugitoolitšempioni eined"
Roberts, N "Tunnistaja"
Mankell, H "Tulemüür"
Stacey, S "Ainult sinu"
Pruuli, T "Antiliibanon"
Roberts, N "Esimene ja viimane kallim"
Sepa, T "Eelsoodumus armastada"

Raamatud lastele

"Flaami muinasjutud ja muistendid"
Priilinn, K "Armastusega fännidelt"
"Hotellimõistatus"
"Teemandimõistatus"
Raud, P "Kolm soovi"
Kolu, S "Meie, Rööbelid"
Laidla, S "Toometondu"
Leoste, J "Jänku-Jussi täheraamat, vihik ja tähelood"
Jääaeg 4. Filmiraamat"
"Vaprake. Filmiraamat"
Vint, M "Kohviar ja teeaur"
Kangilaski, K "Päike läheb puhkusele"
Kogumik tuntud lugusid. Aarete saar.
Kolm musketäri. Väikesed naised. Alice imedemaal."

Tere jälle, algav sügis!

Eakate klubi Toimekad alustas järjekordset kolmandat tegevusaastat 14. septembril sõiduga Manijale.

Ilmajaam oli selleks päevaks ennustanud tugevat tormi ehk siis 22m/sek. See teade pani mõnegi "maaroti" südame hirmust värisema ja peaaegu sõidust loobuma.

Aga kollektiivil on ju suur veenmisjõud ja nii tulid ka kõige aremad bussi ning sõit Munalaiu sadamasse algaski. Varsti saabus sadamasse praam Amalie ning reisijad pardale võtnud, algaski meresõit. Suur oli aga üllatus, kui oodatud tormi polnudki tunda!

Manija sadamas olid sõbralikud võõrustajad Svea ja Tiit meil vastas ja sõit algas 1933. aastal ehitatud Papina tuletorni juurde.

Sealt algas jalgsimatk Riida talu poole. Teel tutvusime saare looduse ja taimedega nagu merikapsas, nõmmeliivatee, pune.

Aja puudusel jäi leidmata värvimadar, taim, millega Manijas ja Kihnus värviti kõrdi punased triibulõngad. Olles tutvunud Riida turismitalu eluoluga, liikusime edasi külakeskuse poole.

Vahepeatuse tegime Nee-me talus, kus selle perenaine Salme näitas meile ise tehtud imekauneid käsitööesemeid.

Majaka juures Manijas.

Külakeskuses ootas meid kaks vahvat üllatust: esiteks Aaviku Vilma küpsetatud ahjusoe leib või ja suitsuräimega, teiseks tutvustas Mark Soosaar oma filmi abil saartel elavaid linde ja rannaniitude säilimise põhimõtteid.

Manija saar kuulub 2003. aastast UNESCO maailmakultuuripärandi nimekirja. Miks mitte siis teha lähemat tutvust oma kodukandi vaatamisväärtustega! Suur tänu võõrustajatele!

17. oktoobril läks jälle sõiduks. Seekord Tallinna Toom-

peale, kus Tõstamaa rahva võõrustajaks oli riigikogu liige Annely Akkermann.

Kui olime esitanud oma dokumendid ja kotid kontrollpiiksatajatest läbi käinud, tegi giid meile tutvustamisringkäigu hoone arhitektuurist ja ajaoost. Riigikogu saali rõdul istudes tutvustas giid ka erakondade istumisplaani ja üldse kogu riigikogu töökorraldust.

Kohtumist Annely Akkermanniga alustasime sünnipäevalauluga, kuna tal oli hiljuti sünnipäev olnud. Meid kostitati kohvi ja saiakestega.

Seejärel kuulasime, milliseid ülesandeid tuleb liikmetel täita. Üllatas töö tihedus ja töö valdkondade rohkus. Kohtumine lõppes vabas vestluses ja küsimustele vastamisega.

Enne koduteele asumist külastati traditsiooniliselt ka pealinna kaubanduskeskust. Kõik jäid väljasõiduga rahule, sest see andis konkreetsema ülevaate saadikute tööst.

Eriti eufoorias olid need, kes riskisid ka Pika Hermannini torni minna ja sealt avanevat vaadet nautida!

Efeline Liiv

Maria talu rahvas Pika Hermannini tornis.

Mark Soosaar lõpetas filmi näitamise.

Saksamaal unistust täitmas

Umbes 7. klassis tekkis minus meeletu soov saada vahetusõpilaseks. Siis olin veel aga liiga noor ja tundus, et pärast põhikooli lõpetamist on ehk see õige aeg.

Õigeks ajaks see ka osutus. 9. klassi alguses võtsin selle teekonna ette, täitsin ankeedi, käisin valimispäeval, koolitustel. Vahetusaastaks Saksamaale saamine ei olnud kerge, mitte selle poolegi. Tihti tundsin, et annan alla, kuid siin ma nüüd olen ja pole seda kordagi kahetsenud!

Minu vahetusaasta algas 3. augustil 2012 hommikul 7.50, kui astusin Tallinna lennujaamas lennukile. Tunne oli ausalt öeldes segane. Minus olid nii erinevad ja kirjedamatud emotsioonid – igatus, hirm, ärevus. See kõik ei jõudnud mulle siis päris kohale, et nüüd see ongi, ma olen tõesti enda ühe suurima unistuse teoks teinud. Vahel siiani ei suuda ma seda uskuda.

Esimene kuu Saksamaal möödus keelelaagris, koos 10. teise vahetusõpilasega Lätist, Aserbaidžaanist, Norrast, Türgist ja veel ühe Eesti tüdrukuga õppisime põhigrammatikat saksa keelest, kuidas vahetusaastal „ellu jääda“ ning saime juba veidi siniset elu elada.

Selle kuu aega elasin samuti vahetusesperes, keelelaagripäras, jagasin tuba, 15-aastase vahetusõega ning muidugi olid ka vanemad. Pere oli väga tore ning kuigi olin seal vaid kuu aega, oli raske neist lahkuda, nagu ka teistest vahetusõpilastest. On ju vaid teine vahetusõpilane see, kes vahetusõpilast täielikult mõistab.

Minu jaoks õige vahetusaasta algas 1. septembril, kui astusin rongilt maha enda uues linnas, linn, mis on mulle koduks terve aasta – Gifhorn. Gifhorn on Pärnu suurune linn üsnagi Kesk-Saksamaal, mõnusa vanalinna, lossi ja järvega. Enne siia tulekut olin juba uurinud, mil-

Hamburgis, kõrval üks tähtsamatest Euroopa jõgedest – Elbe.

line saab minu tulevane kodupaik olema. Linnakeses on üsnagi kõik käe-jala ulatuses, söögipood, restoranid, riiepoed. Ei ole hirmuäratavalt suur vahetusõpilasele ega ka tapvalt igav, täpselt vahepealne ja paras.

Oma vahetusõega olin varasemalt internetis rääkinud ning perest ka pilte näinud, seega täiesti „pea ees vette ei hüpanud“. Pereks on mul siin detsembris 17-aastaseks saav vahetusõde Ivonne, kes oli ka ise eelmisel aastal vahetusõpilane Argentiinas, 20-aastane vend Fabio, kes ei ela enam kodus, vahetusema Heidi ning isa Harald.

Päris esimesest päevast saati on minu läbisaamine perega olnud päris hea. Nagu ennegi öeldud, vaid teine vahetusõpilane mõistab vahetusõpilast täielikult, olen siiralt õnnelik enda siinse õe olemasolu üle. Näha ja kuulata, millise vaimustusega ta enda vahetusaastast räägib.

Loodan sügavalt, et ka minus on need emotsioonid pärast vahetusaastat ja saan uhkusega öelda „See oli minu aeg, minu elu parim aasta!“.

Mõned veidraid arvamused/küsimused Eesti kohta:

- ▶ Oot, see on see riik Lõuna-Ameerikas?
- ▶ Kas te ainult kala söötegi?
- ▶ On teil kogu aeg talv või natuke soojakraade ka ikka?
- ▶ Vene keelt räägite, eks ole?
- ▶ Eestist? Kas Eesti Venemaa osa pole?

Majas on mul oma tuba ning oma vannituba, mille üle olen vägagi õnnelik.

Sakslased tunduvad esialgu üsnagi külmad inimesed, nii arvasin ka mina, aga minu arvamus sellest muutus juba esimesel õhtul uues kodus, kui õde ja tema sõbrad mulle väikese vastuvõtupeo korraldasid. Iga viimnegi inimene, kes tuli, kallistas, kõik olid nii avatud, uudishimulikud Eesti kohta. Pigem olin mina see külm inimene põhjast, kes vähese keeleoskuse tõttu vägagi tagasihoidlik oli.

Olen siin olnud pea kolm kuud, siiski, kas sakslased on külmad inimesed? Üldjuhul mitte. Nad võivad tunduda, aga kui nendega lähedamalt tutvust teha, siis külmadest inimestest on asi kaugel.

Kuna Eesti ja Saksamaa ei

ole teineteistest üüratult kaugel ning tegu on mõlemate puhul Euroopaga, ei ole minu igapäevaellu kommete ja kohustuste poolelt väga suuri muutusi tulnud. Samamoodi nagu Eestis, pean enda järgi koristama, ei lagasta, nii on ju minu meelest vaid loogiline.

Peres on mul samad kohustused, mis peretütrele. Oмамoodi olen seda ju minagi, kuigi vaid aastaks. Kohustused nagu koristamine, vahel söögitegemine, nõudepesumasin tühjaks teha/mustad nõud sisse panna. Ehk siis mitte midagi, mis käiks üle jõu.

Minu ilmselt kardetavaim päev Saksamaal oli esimene koolipäev, mis sel aastal oli 3. september. Minna võhivõõrasse kooli, mis Tõstamaa kesk-kooli kõrval õpilaste arvu ja

Koos vahetusemaga külastasime ka dOCUMENTA festivali Kasselis.

suuruse poolest on hiiglane, kooli, kus ma ei tea ühtegi klassikaaslast.

Esimene koolipäev möödus siiski paremini, kui olin kartnud. Muidugi, ei saa öelda, et minu klassikaaslased oleksid väga suurt huvi mu vastu üles näidanud. Eks need sakslased alguses siiski külmad ole. Nüüdseks olen kaks kuud kooliteed siin käinud ning eks ka klassikaaslased on lähedasemaks muutunud.

Pikalt mõtlesin, miks end nii vanana tunnen, olen ju 10. klassis, kus ka Eestis olema peaksin.. Siis sain aga teada, et sakslased ju lähevad aasta varem kooli ning nende süsteemi järgi peaksin olema 11. klassis.

Suuri erinevusi siinses koolielus ei leia, peale selle, et nemad alustavad aasta varem. Tundides õpitav kattub Eesti koolide materjalidega, vaheajad on üsnagi samadel aegadel, küll aga meie kolme kuuse suvevaheaja asemel on neil vaid kuus nädalat, see-eest näiteks praegune sügisvaheag kestab meil siin kaks nädalat.

Kummaline on olla vana, armsa Tõstamaa kooli asemel

suures hallis hoones, mis sest, et seest üsna hubane. Nüüd juba olen harjunud. Minu kool siin on väga tugev gümnaasium, seega „lollitamist“ ja segamist, mida Eesti koolides palju on, siinses koolis üldjuhul ei kohta.

Üldiselt siiski kooli üle nურiseda ei saa, päevad pole üleliia pikad, õpetajad teevad enda tööd hästi ning koolis on õhkkond hea. Veidi tunnen küll puudust Tõstamaa keskkooli tasuta lõunast.

Mis puutub Saksamaa noortesse, usun, et ka siin pole suuri erinevusi. Mis aga minule silma torkab. Eestis on tavaline, et pärast koolipäeva „hāngitakse“ kusagil väljas, seda päris õhtuni välja, aga siin on harv nähtus, kui sõbrad pärast kooli kokku saavad, kui nad just sama hobi ei oma ja siis trennis ei kohtu.

Nimelt pea kõigil on midagi, millega pärast kooli tegeleda, seega pärast kooli ei kohtuta, aega jääb vaid hobi ja koolitööde jaoks. Nii otsustasin ka mina endale siin hobi võtta – tantsimine ja võrkpall.

Nädalavahetustel tehakse aga palju koos – minnakse

Sügisvaheajal Leipzgis - vahetusvend, tema tüdruk, vahetusõde ning mina.

linna peale, kinno, vaadatakse teineteise pool filme, kokatakse koos.

Väikeses Gifhorni linnakeses teavad kõik noored üsna kõiki, seega on tavaline, et siinsed sõbrad on teineteist teadnud juba lasteaiast, nende vanemad on sõbrad jne. Selle tõttu on ka mul olnud veidi raske mõnda seltskonnast sisse sulanduda – tugevad sõprussidemed on loonud tugevad ja kindlad seltskonnad.

Arvestades seda, et siia tulles piirdus minu saksa keel vaid nime ja kodumaa ütlemissõnadega, olen enda üle uhke.

Hetkeseisuga peres räägime me vaid saksa keeles, kui tõesti aru ei saa, võtame inglise keele appi, unenäod on tihtipeale saksakeelsed, vahel taban end saksa keeles mõtlemas.

Keelega tekib raskusi vaid koolis, kus kasutatakse slāngi ja palju lühendeid.

Tundides ausalt öeldes palju aru ei saa, aga ehk see tuleb ka ajaga. Üldiselt olen siiski endaga rahul ja usun, et aasta lõpuks suudan minagi üsnagi arvestatavat ja head saksa keelt rääkida.

Valetaksin, kui ütleksin,

et kõik on nagu unistuses ja kõik on perfektne. Ikka tuleb mängu igatsus, üksildus, pettumus iseendas, kui millestki aru ei saa keele tõttu. Seda tunneb iga vahetusõpilane.

Mul on meeletult vedanud siinse perega, teeme palju koos, nüüd vaheajal oleme Saksamaa peal veidi ringi sõitnud, filme vaadanud jne, mistõttu aega Eesti igatsemiseks väga palju ei jää, ning see on vaid hea.

Siiski, kui olen enda toas üks, tekib igatsus kodu, pere, sõpradega järgi. Elu järgi, milles kõik on nii tuttav ja oma. Siis aga mõtlen sellele, et olen ju Saksamaal, kohas, mida tõsimeeli armastan, vahetusõpilasena

Isegi kui vahel on „Mida ma siin üldse teen?“ tunne ja kõik tundub nii muserdav. Püüan jääda positiivseks ja sisimas tean alati, et vahetusaasta lõppedes saan öelda „See oli minu elu parim aasta!“.

Minu 11 kuust Saksamaal on möödunud kolm. Järgmised suurepäraseks 8 kuud on ootamas!

Kristel Sutt

11 kuud teisel pool ookeani

Algus septembrikuu Tõstamaa Tuultes

Mie võtame Eestis seda, et oleme üks rahvas, ju täiesti loomuliku ja enesestmõistetavana. Toronto eestlased peavad kasvatama armastust Eesti vastu oma järeltulijatesse suure Kanada sees ja inglise keele kiusete. Lihtne see pole.

Eestluse alalhoidmine pole odav ei vaimses ega ammu mitte materiaalses mõttes. Eesti organisatsioonidele tehtavad annetused ja tark majandamine aitavad hoida alles nii Eesti Maja, Tartu College't, Eesti Kooli ja Toronto Eesti Ühispanka. Eesti Sihtkapital Kanadas ootab alati lahkeid annetajaid.

Tegelikult saab Torontos elada inglise keelt oskamata, sest pea kõigi ametite esindajate hulgas on eesti keele oskajaid. Raske on öelda täpset arvu, sest sajad noored Eestist lähevad praegu Kanadasse nii kogemusi, seiklusi kui ka suurt raha jahtima.

Kui keegi otsustab ainult raha järele minna, siis võiks enne minekut minuga natuke rääkida. Kohtasin oma Kanada-aastal haruldasi rahvuskasaslasi, laulsin Toronto segakooris Estonia (teine segakoor on Ööbik ja Toronto Eesti meeskoor käis suvel Tartus laulupeol) ja olin mitu korda külaline korporatsiooni Filiae Patriae üritustel.

Imetlen Toronto eestlaste juures täpselt sama, mida siinsete inimeste juureski: ettevõtlikkust, julgust, ausust, lahkust, optimismi, tarkust, sõbralikkust ja huumorimeelt. Seal oli väga kodune tunne!

Loodus

Kanada on nii suur maa, et seal kohtab looduse mõttes peaaegu kõike, mis olemas on. Minu kogemus piirdus Ontario osariigi loodusega ja see oli väga mitmekesine.

Kõik Toronto külalised viiakse kindlasti Niagaara juga vaatama. Sinna on umbes 1,5 tundi autosõitu ja Niagara Falls on ühtlasi piirilinn.

Indiaani neu Sainte-Marie among the Hurons vabaõhumuuseumis. Fotod: Anu Jõe ja Peeter Põldre.

Teisel pool piiri on Buffalo ja USA.

Niagaara on ülivõimas ja iga selle piisk oma kuulsust väärt. Tohtu veemass kihutab vägeva kohina saatel kuristikku. Tegelikult on jugasid mitu, aga Kanada poolel on just see ilusaim. Ameeriklased peavad seda üle piiri vaatamas käima.

Turiste on nii palju, et vahel ei paista juga nende tagant välja. Niagara on the Lake on linn, mis ei lõbusta mitte ainult loodusenautijat, vaid ka kasiinosõpra. Kõik ongi seal täpselt nii nagu filmides nähtud.

Muskoka Algonquini rahvuspargis nägin suurt valikut kauneid kaljusid, uhkeid kuristikke, hundiraba ja maantee ääres poseerivaid põtru. Põder on seal palju suurem kui meie oma ja kui möödastõitjad tema pildistamiseks peatusid, ei teinud põder teist

nägugi – lasid inimestel sebita ja kilgata.

Üldse on kõik Kanada looduses suurem ja metsikum ja natuke teistsugusem kui meil: puud on võimsamad, männiokkad pikemad, kaljud kõrgemad, puulehed paksemad. Ainult kastanimunad on millegipärast pisemad.

Kolmas looduselamus oli Georgian Bays, suure Huroni järve ühes osas. Täpsemalt oli selle kauni kaljuse kaldaga lahe nimi Go Home Bay. Sinna tuli umbes pool tundi mootorpaadiga sõita.

Enne seda olime tunnipikust kiirteed tipptunni tõttu kaks ja pool korda kauem "jalutanud". See on omamoodi elamus: istud neljarealises teosammul liikumas autodemassis, kui vastassuuna neli sõidurida on peaaegu tühjad. Igatahes oli tore jälle värske õhu käes sadamas olla, lapsed ja söögikotid paati pakkida ja

Go Home Baysse kihutada.

Muuseum, viisakas on teistest paadisildadest möödudes hoog maha võtta, et sildada külge kinnitatud veesõidukid, lainetuse tõttu kriipida ei saaks. Paadist kõigi asjade kalju otsa suvilasse vedamine oli hea trenn ja see, et sääsedki on vihasemad kui meil, ei seganud lõpuks enam üldse.

Georgian Bay pole Kotka-järvest kuigi kaugel, aga kaljud on jälle teistsugused, ümaramad ja metsata. Palju on väikseid kaljuseid laidusid.

Olin seal maikuus ja sain pärast talve esimest korda vette. Üldse vedas mul ilmadega, 2011. aasta talv oli erandlik ja Torontos langes temperatuur vaid -10 kraadini. Suvel sain enne kojuõitu ka oma 30-35kraadise kuumuse kätte.

Hiljem kaljudel hulkudes nägin, kuidas ülepännikoogi suurune kilpkonn vette sulpsas, siis kivi varjus ootas, kas ma lähen ära või ei, ja lõpuks pahaselt minema ujus.

Mõne meetri järel üllatas mind lõgismadu. Tema nägi mind enne ja pani oma sabas asuva vedru lõgisema. Mao nahk on ikka tõesti imekaunis. Oli selline minu käsi-varre jämedune isend kenasti rõngas, vahest meetripikkune, kui kaljuprakku roomas. Julgesin talle päris lähedale minna ja tema kaotas enne närvid kui mina.

Karu ma seekord ei näinud, kuid ta pole seal sugugi haruldane. Linnud olid kusagil ära, kaljudel oli ainult kohutavalt palju kanada lagleda väljaheiteid – tõeline Kakamaa.

Järves olid ahvenad ja särjed, kuigi nad meie omade moodi välja ei näinud. Neid püüdis mu väike 5aastane sõber pangega. Pärast ristic ta kala Pudruks ja lasi järve teiste juurde tagasi.

Udora kandis on jälle hoopis teistmoodi loodus - lame maastik, põllumajanduspiirkond. Mulle hakkasid silma just maisi- ja oa põllud. Teravilja kasvatati muidugi ka

ja loomakarju oli rohkesti näha.

Sealkandiski on eestlastel oma suvepesa – Jõekäär. Seal on lastelaager ja jällegi suvilate piirkond.

Tagasiteel ekslesime pisut ja sattusime kaunite laugete nõlvadega maastikule, kus olid ilusad vanad puitehitised rõdude ja nikerdustega. Päikeseloojang kuldas kõik üle ja suur avar rahu tegi enne linna jõudmist meele kergeks.

Indiaanlased – The First Nations

Kogu Ontario, nagu terve Kanadagi, on ju muiste olnud vaid indiaanlaste maa. Seal elas palju erinevaid suguharusid, kõigil oma keel ja kombad.

Me teame, kuidas valge mees Ameerika mandrile jõudis ja mida seal tegi. Ma arvan, et minu põlvkonnal on indiaanlastega oma ja väga emotsionaalne side nii Cooperi Nahksuka - juttude kui ka Ungari filmide (kuigi need tundusid isegi teismelisele vahel natukene naiivsed) ja staar Goyko Mitichi pärast.

Meie jaoks tundus indiaanlaste maal tehtud ülekohus eestlaste ajalooga sarnane. Sellepärast huvitas mind tõesti väga, mismoodi indiaanlased praegu elavad. Kuna üks proua Tõstamaalt veel enne minekut mulle ülesande andis ("Too mulle sealt üks indiaani mees!"), siis ütlesin oma võõrustajaid indiaanlaste küsimisega igal sammul.

Vabaõhumuuseumi ja minevikuga kohtusin alles oma reisi lõpus, aga tänapäevaste probleemidega hakkasin kohe algul kokku puutuma. Kanada valitsus püüab muuta seda, mida ju päriselt enam muuta ei saa. First nation on sageli probleem.

Mõningates reservaatides on igapäevased nii alkoholism, narkomaania kui ka ülinõored sünnitajad. TVuudised rääkisid mitmetest traagilistest juhtumitest. Vaatasin tihti telekanalit APTN, kus indiaanlaste tänapäev jättis kahetise mulje. Oli elavat rahvakunsti, tantsu-laulu ja vanade tarkuste õpetamist, aga palju ja ausalt räägiti ka probleemi-

dest.

Valitsus püüab aidata nii, et kõik kasiinotulud kuuluvad indiaanlastele. Ka on neil õigus maksuvabadele sigarettidele. Kuidas see täpselt toimib, sellest ma aru ei saanudki.

Igatahes käisin ühes hiiglaslikus kasiinos, mis oli küll indiaanipärase arhitektuuri ja kaunistustega, aga tööl seal küll indiaanlasi polnud. Tõttõelda jäi sellest kasiinost küll väga õõvastav mulje.

Minevikku nägin suurepärases vabaõhumuuseumis Sainte Marie among the Hurons.

Sinna on ehitatud nii pärismaalaste kui ka kolonisaatorite elupaigad ja töökodades sai vaadata ning proovida, kuidas üht või teist käsitööd tehti.

Tarbeesemed olid vägagi koduse väljanägemisega, materjalid ehk vaid teistsugused kui meil. Muuseumi noorte giidide riietus oli päritolu järgi: need, kes kandsid pärismaalaste riideid, olid ka päriselt indiaani verd.

Ma ei tea (ja keegi vist ei tea), mis Ameerika mandrite põliskasukatest saab. Kõige tõenäolisem, et nemandki lahustuvad suures rahvaste sulatusahjus.

Koolist ja kasvatuses

Kasvatus on tundlik teema ja ma olen kogenud, et pole enam olemas üht teatud piirkonnale omast kodu. Iga katuse all valitsevad erinevad kombad ja sageli isegi väärtused. Seepärast räägingi ainult sellest, mida ise lähedalt nägin.

Kindlasti pole see mingi "Kanada keskmine". Mulle avaldas muljet see, kui palju aega, tähelepanu ja kannatust laste jaoks perekonnas jätkus.

Laste ettevalmistamine eluks oli täiesti teadlik ja sügavalt läbi mõeldud. Selles polnud jällegi mingist vabakasvatusest, vaid reeglid olid väikesest peale paika pandud.

Iga asja jaoks oli oma aeg ja laste nädal oli korralikult planeeritud. Sinna mahtus

kool või lasteaed, ujumistund, klaveritund, sporditerenn (sageli hoki), rahvuskool (eestlastel oli teisipäeviti kool ja laupäeviti lasteaed) ja koolidest antud koduülesanded. Õhtuks olid kõik väsinud ja uni tuli ruttu. TV vaatamise kommet nädalal sees polnud.

Puhkuse ja suure vabaduse aeg oli koolivaheaegadel. Nädalalõppudel katsuti kusa-gil perega käia.

Kui arvestada, et lapsi tuli suure linna reeglite järgi igale poole autoga viia-tuua, siis oli see tiheda tööpäeva järel vanematele tõsine kohustus. Hästi tähtis oli omavaheline koostöö nii ema-isa kui ka koolikaaslaste vanemate vahel.

**Õhtuks olid
kõik väsinud ja
uni tuli ruttu.
TV vaatamise
kommet
nädalal sees
polnud.**

Meie e-ühiskonnast erinev oli ka suhtumine arvutikasutusse: nii umbes 9-10. eluaastani ei pidanud vanemad üldse tarvilikuks lapsele arvutit tutvustada.

Kui nüüd arvate, et Eesti on nii kõva e-riik, et nemand seal arvutiasjandust ei tunne, siis eksite. Kodud olid täis värskeimat tehnikat, mida täiskasvanud ka hoolega kasutasid.

Vanemad on veendunud, et laste arengule mõjub noorem eas palju paremini aktiivne füüsiline tegevus ja otsene suhtlemine eakaaslaste ning vanematega.

"Nad õpivad arvutikasutuse kunagi nagunii ära," vastati mulle, kui küsisin, kas lapsed niimoodi "rongist maha" ei jää.

Teine erinevus on see, et väikelapse ajule peetakse väga kasulikuks mitme keele korraga õppimist. Nii juhtuski, et 5aastased laulsid koduteel valjusti prantsuse keeles Kanada hümni, lugesid eesti keeles Hando Runneli Keldrikakandi luuletust ja mängisid

inglise keeles Star Wars'i.

Muuseas, videomängude ja filmide vaatamine oli ajaliselt limiteeritud ja toimus nädalalõppudel. Star Wars'ita muidugi ei saanud, sest need olid kultusfilmid juba emadel-isadelgi.

Koolisüsteem võib olla eri osariikides üsna erinev.

Mina kohtasin sellist, kus 4aastane läks nooremasse, 5aastane vanemasse lasteaierühma, mis olid sisuliselt koolid, s t seal toimusid tunnid ja õpiti igasugu tarkusi. 6aastased läksid I klassi ja IX klassi lõpuks sai põhikool läbi.

Keskikool kestis 2,5 või 3 aastat ja siis võis omal valikul edasi õppida kas kolledžis või ülikoolis.

Süsteem on meie omaga kaunis sarnane ka selle poolest, et imetlusega vaadatakse Soome hariduse poole. Eriti tahetakse sealt õppida tugeva alushariduse andmist.

Üks tähelepanek veel: koolimajad polnud seal kuigi hästi remonditud ega sugugi mitte eriti uhked. Võibolla panakse seal rohkem raha inimestesse kui kivisse?

Mu kirjutamise jaoks saab siinkohal otsa. Miljonid muljed jäävad küll rääkimata, aga see imeline kauge ja nüüd nii lähedaseks saanud maa elab mu mõtetes edasi. Kuigi sain sisse vaadata ainult tillukesse ossa kogu hiiglaslikust riigist, on uudishimu äratatud ja julgus uute väljakutsete jaoks olemas.

Kõige erakordsem oli Kanadas kohata siiski eestlasi, kes on süstinud armastuse meie ühise emakeele ja nende kauge päritolumaa vastu oma järeltulijatesse.

See, et väikesed neljanda põlvkonna eestlased mängivad Harry Potterit itaallastega asustatud linnaosas 8 miljoni elanikuga Torontos eesti keeles, on ikka absoluutne ime.

Tunnen sügavat lugupidamist kõigi vastu, keda Kanadas kohtasin ja kelle kaudu seda maad tundma sain. Ja ikkagi – mu kodu on Eestis.

Triinu Pert

7,5 km

1. Roman Fosti, 24,23, M1, Stamina SK; 2. Jan Õiglane, 24,25, M2, Vändra; 3. Mehis Mäe, 27,11, M3, Audru SK; 4. Andres Lelov, 27,52, M4, Sauga; 5. Priit Talu, 28,02, MVI 1, Westline Team; 6. Vahur Mäe, 28,31, M5, Pärnu kahe silla klubi; 7. Üllar Pärnat, 29,11, M6, SK Audru; 8. Andreas Baum, 29,57, PA1, Pärnu Kalevi aerutamisklubi; 9. Rauno Merila, 30,11, PA2, Pärnu sõudeklubi; 10. Arnold Laasu, 30,44, MVI 2, SK Saarde; 11. Andero Sopp 30,52, M7, Pärnu Surfiklubi; 12. Toivo Tinast, 30,56, M8, Tõhela; 13. Andres Metsoja 31,07 M9 Pärnu Maavalitsus; 14. Meelis Kukk 31,35 MVI 3 SK Jõulu; 15. Andreas Lünekund, 31,37, PA3, Pärnu Sõudeklubi; 16. Janek Õiglane, 32,01, M10, Vändra; 17. Kaidi Keir Kukk, 32,02, N1, SK Jõulu; 18. Mihkel Poom, 32,04, M11, Kavaru; 19. Ragnar Lelle, 32,06, PD1, Ujumisklubi UCA; 20. Vallo-Peedu Lubi, 32,23, MVI 4, Samotar Pärnu; 21. Rene Mustasaar, 32,45, M12, Audru; 22. Jüri Leesmäe, 32,56, MVII 1, OK West; 23. Andres Kasemets, 33,09, M13, Pärnu; 24. Raido Puust, 33,11, M14, Pärnu; 25. Andres Siim, 33,33, MVI 5, SK Saarde; 26. Venno Press, 33,51, M15, M.A.L.E.V; 27. Rando Kristal, 34,25, PD2, Valgu PK; 28. Raido Salk, 34,32, M16, Tõhela; 29. Jan-Erik Vahter, 34,36, PB1, Tõstamaa; 30. Rasmus-Oliver Veskimägi, 34,44, PC1, Tõstamaa KK; 31. Janar Jürgens, 34,45, M17, Pärnu-Tõstamaa; 32. Andris Tammela, 34,50, M18, Pärnu Postimees; 33. Jakob Jääger, 34,54, PD3, SK Audru; 34. Lennart Pulk, 34,58, M19, Paikuse; 35. Rein Toodu, 35,23, MVI 6, Triger;

36. Piret Mäe, 35,28, TC1, Audru SK; 37. Taavi Marus, 35,53, M20, Tõstamaa; 38. Markkus Pulk, 35,57, PA4, Oru Kodu AS; 39. Kristjan Kase, 36,05, PA5, Tõstamaa KK; 40. Karel Virks, 36,31, M21, SK Koprad; 41. Andres Ervin, 36,45, M 22, SK Audru; 42. Marek Jääger, 36,51, M 23, Audru; 43. Andres Martson, 36,55, MVI 7, Sauga vald; 44. Gelli Lainet, 37,17, TC3, Audru; 45. Sander Arusalu, 37,21, PC2, Varbla vald; 46. Rivo Kristal, 37,29, PC3, Valgu PK; 47. Kaarel Kase, 37,36, M24, Tõstamaa KK; 48. Raileen Lelle, 37,47, TD1, Ujumisklubi UCA; 49. Rain Lelle, 37,48, MVI 7, Paikuse; 50. Lillerine Lille, 37,52, TA, Tõstamaa; 51. Pirkko Palu, 37,58, M25, Sauga; 52. Tambet Mäe, 38,13, M26, Audru SK; 53. Mihkel Alasi, 38,48, M27, Seliste; 54. Sven Gnezdov, 39,18, SK Audru; 55. Avo Salmar, 39,28, MV II; 56. Heigo Jänes 39,36, M 28, Kohila; 57. Anette Baum, 39,43, TB1, Pärnu Kalevi Aerutamisklubi; 58. Gunnar Baum, 39,45, MVI 8, Pärnu Kalevi Aerutamisklubi; 59. Liia Oidjärv, 40,16, NVI 1, Tõstamaa; 60. Mare Ükskivi, 40,17, NVI 2, Tõstamaa; 61. Joel Pulk, 40,23, M29, M.A.L.E.V; 62. Valdi Killing, 40,34, MVI 9, Audru Vektor; 63. Lembe Veskimägi, 41,35, NVI 3, Tõstamaa; 64. Ülo Marus, 41,58, MVI 11, Tõstamaa; 65. Heleri Bauer, 42,19, N2, Tõhela; 66. Ergo Rand, 43,16, MV II, Pärnu SVK; 67. Kertu Lille, 43,42, TC4, Tõstamaa KK; 68. Mariia Kalbach, 44,37, N3, Tõhela; 69. Kaupo Põltsam, 44,45, M 30, Tõstamaa; 70. Indrek Teki, 45,08, PC5, Tõstamaa; 71. Andres Kalbach, 45,34, MVI 10, Tõhela; 72. Janek Tuulmees, 45,49, M 31, Tõstamaa; 73. Valvo Volgerad, 46,45,

M 32, Tõstamaa; **74.** Helevi Jurjev, 47,27, TC4, Tõstamaa; **75.** Karoline Lünekund, 48,37, TB2, Pärnu Sõudeklubi; **76.** Ave-Ingrid Veskimägi, 48,46, TD2, Tõstamaa KK; **77.** Mai Uibu, 48,48, N4, M.A.L.E.V; **78.** Tauno Palberg, 50,40, M33, Tõstamaa; **79.** Gert Öismann, 50,52, PD 4, Audru Vektor; **80.** Teele Tõnisson, 51,10, TB3, Tõstamaa KK; **81.** Laura Jõe, 53,16, TB 4, Tõstamaa KK; **82.** Laine Bauer, 53,55, NV I, Tõhela; **83.** Janek Jaansoo, 54,21, MVI 11, TLJLS; **84.** Ilme Rand, 55,15, NV II, Pärnu Terviseklubi; **85.** Laura Kallas, 58,57, TD 3, Audru Vektor; **86.** Sireta Jürgens, 1.00,12, TD 4, Lindi; **87.** Moonika Adler, 1.01,07, NVI 6, Tõstamaa; **88.** Epp Tuisk, 1.06,07, N5, Tõstamaa; **89.** Kätlin Hantson, 1.19,10, N6, Tallinn

Lastejooks 700 m

1. Ardo Leas, 3,31, 8a, Tõstamaa KK; 2. Risto Rand, 3,38, 9a, Tõstamaa KK; **3.** Sireta Jürgens, 3,44, 9a, Lindi; **4.** Laura Kallas, 3,45, 8a, Audru Vektor; **5.** Remo Raiesmaa, 3,58, 8a, Rääma PK; **6.** Katre-Maris Veskimägi, 4,04, 8a, Tõstamaa KK; **7.** Keily Kaal, 4,12, 5a, Tõstamaa KK; **8.** Karmo Kuristik, 4,15, 8a; **9.** Tom Lainet, 4,17, 5a, Audru; **10.** Joosep Käär, 4,22, 5a, M.A.L.E.V; **11.** Brandon Rohtlaan, 4,23, 9a, Tõstamaa KK; **12.** Mark Sander Salk, 4,40, 9 a, Tõstamaa KK; **13.** Maarja-Helena Veskimägi, 5,00, 6a, Tõstamaa Lastead; **14.** Grete Vulkan, 5,12, 5a, Männikuste; **15.** Magnus Janson, 5,13, 9a, Tõstamaa KK; **16.** Sirelin Jürgens, 5,16, 5a, Lindi; **17.** Joonas Salk, 5,20, 5a, Tallinn; **18.** Karmen Käär, 5,33, 4a, M.A.L.E.V; **19.** Villem Kalbach, 5,43, 9a, Ton-di PK; **20.** Annaliisa Martson, 5,48, 7a, Pärnu; **21.** Emma Liisa Salk, 5,51, 6a, Tõhela; **22.** Mattias Eduard Pulk, 5,53, 4a, Paikuse; **23.** Robin Kaja, 5,58, 4a, Tõstamaa; **24.** Marleen Sahtel, 6,03, 8a, Tõstamaa KK; **25.** Marten Midri, 6,14, 4a, Tallinn; **26.** Tesire Tõnissoo, 6,31, 4a, Pärnu; **27.** Ranno Mändla, 7,02, 3a, Lao; **28.** Keitlyn Kaal, 7,10, 4a, Kastna küla; **29.** Doris Rand, 7,14, 3a

Sügiskõnd

Merit Kaja, Tõstamaa; Anni Lüll, Pärnu Kahe Silla Klubi; Janely Adler, Tõstamaa; Raili Käär, M.A.L.E.V; Jaanika Soosaar, Tõstamaa; Erika Leetmaa, Tõstamaa; Ivi Sludnikova, Tõhela; Rein Rand, Tõlli

MÄLUMÄNG

Spordiklubi alustab taas traditsioonilist mälumängu sarja. Esimene mäng toimub teisipäeval, 27. novembril kell 19.

Ootame neljaliikmelisi võistkondi vaimu teritama ning koos pikki pimedaid sügis- ja talveõhtuid veetma.

Tõstamaa spordiklubi

Aeroobika
igal
kolmapäeval
kell 18
Tõstamaa
rahvamajas!

Võta kaas õhuke võimlemis-
matt, mugavad spordirõivad ja
2 eurot!

Treeningut juhendab Ene Lehtsalu

KESKKONNAAMET

30. novembril 2012
15.00- 17.00
Tõstamaa mõisa saalis

Loodusõhtu

POLE INIMEST, POLE LIIGIRIKKUST?!

HEIKKI LUHAMAA
Pärandkoosluste Kaitse Ühing

Kõigile trükis "Pärnu maakonna looduskaitseobjektid"
Loosime ühe loodusraamatu

Osalemine tasuta

Loodusõhtu toimumist toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus

NB! Registreerumine merike.palginomm@keskkonnaamet.ee kuni 28.11!

Jätkub kunstnik Reet Rea - Smyth linnusari. Juba mõnda aega elab Reet Tõstamaal, vaata lisaks www.ReetRea.com

Hakk

Hakk on varest väiksem ja vilkam lind. Ta on üleni mustja, kõhu alt natuke heledama sülestikuga, pea on kuklapoolelt hall ja silm valge.

Isas- ja emaslind on ühesuguse välimusega.

Hakk on väga osav lendaja ja teeb tihti purilendu. Hakiparved teevad tuult ja tõusvaid õhuvoole kasutades meisterlikke lennutrikke, eriti õhtuti, mil kogunetakse kokku ühisesse ööbimispaika.

Eestis on hakk levinud kõikjal, kuid ilmselt on selge, et elupaigana eelistab ta kindlalt inimasulaid, isegi linnasid, kus parkides võib teda esineda suurel hulgal. Looduses elab ta peamiselt sega- ja lehtmetsatukkedes.

Hakk on seltskondlik lind, kes elutseb peamiselt kolooniatena, kuhu võib kuuluda sadu linde. Samal ajal pole ka üksikud paarid eriti haruldased.

Hakiparved pesitsevad kirikutornides, müürides ja muudes ehitistes, varemetses, õõnsustes ning parkides puuõõntes, kuid sageli ehitavad pesa ka lihtsalt puu otsa okste vahele.

Hakipaar veedab kogu elu koos, isegi toitu otsitakse sa-

geli paarikaupa. Pesaks kuhjavad nad kokku igasuguseid asju, mida ümbruskonnast leida on – puuoksi, kõrsi, sammalt, karvu, puulehti, paberi- ja riideräbalaid jne. Sama pesa või-

vad hakid kasutada mitu aastat järjest.

Emaslind muneb aprilli keskpaigaks 4 - 6 muna

ning haub neid 19 - 20 päeva.

Hakipojad lendavad pesast välja umbes juuni keskel. Talveks enamik vanalinde ei lahku, vaid jääb paigale.

Üksnes noored linnud rändavad talveks lõuna poole, osa aga hulgub talvel ringi, lennates pesapaikade ümbruses siia-sinna.

Hakid ei ole toidu suhtes eriti valivad, kuigi eelistavad loomset toitu – putukaid ja nende vastseid, kuid söövad ka igasuguseid seemneid, terti, marju, puuvilju, kartuleid. Linnalinnuna maitsevad talle ka prügikastidest leitavad toidujäätmed.

Teiste lindude pesi rüüstab hakk harva.

Hakk toob inimesele kasu, hävitades suurel hulgal kahjurputukaid.

Eestis ei kuulu ta looduskaitse alla.

Jäälind

Jäälind on eredavärvilise sülestikuga varblasest pisut kogukam suure pea ja lühikese kerega lind.

Tal on pikk terav nokk ja lühike saba. Jäälinnu selg on türkiisiline, alapool roostepunane, jalad korallpunased. Nii emas- kui isaslind on ühesugused.

Hoolimata värvusest pole teda aga kuigi kerge märgata. Tavaliselt reedab ta end hoopis valju iseloomuliku ja läbitungiva häälsusega "tjii" või "tjih-ii".

Jäälind lendab kiiresti, vihisevad tiivalöögid vahelduvad lühikese liuglemisega. Aga samas võib ta ka istuda pikka aega liikumatult vee kohale ulatuval lepa- või pajuoksal ning siis ongi ülapoole rohekassinine toon hea varjevärvus.

Eestis on jäälind levinud

kohati Lõuna-, Kagu- ja Põhja-Eestis, mujal maailmas on ta laialt levinud Euroasia mandril. Meile saabub jäälind märtsis või

aprilli algul ja lahku- kub veekogude külmumise eel, osa jääb ka

talvituma lahtiste vooluvete äärde. Ta elutseb selgeveeliste kiirevooluliste jõgede ja ojade ääres, vahel ka kanalitel ja kraavidel, eriti seal, kus kaldalt ulatuvad oksad vee kohale. Jäälind toitub peamiselt kaladest, kelle pikkus ei ületa 6 cm, ei põlga ära ka putukaid ja väikesi veeloomi.

Toitu varitsedes istub ta liikumatult veeäärsetel okstel, risul või kividel. Saaki märganud, sukeldub jäälind selle järele vette. Tagasi oksale tulles lööb ta selle paari osava löögiga uimaseks ning neelab alla.

Jäälind pesitseb järskudes

jõekallastes, eriti liivapaljandites, kuhu uuristab kuni meetripikkuse pesakoopa. Pesa teevad isas- ja emaslind koos.

Lahtikaabitud pinnas heidetakse jalgadega eemale ja uuristamiseks kulub aega sõltuvalt pinnasest 7 - 12 päeva.

Emaslind muneb tavaliselt maikuus pesas olevatele kalaludele 6-8 läikivat valget muna. Neid hauvad vanemad kordamööda 19 - 21 päeva.

Pojad tulevad kordamööda pesa väljapääsule süüa saama.

Peale kõhutäit pöörab ta ümber, aga enne laseb veel oma väljaheite urukäiku. Seetõttu on poegade pesaurud on väga räpased, kihavad karestest ja lõhnavad ebameeldivalt.

Lennuvõimelisteks saavad noored linnud 23 - 27 päeva pärast.

Soodsatel aastatel kasvavad vanalinnud üles 2-3 pesakonda.

Jäälind on Eestis looduskaitse all.

TÕSTAMAA KARNEVAL

**laupäeval, 17.novembril
kell 21**

**TÕSTAMAA
RAHVAMAJAS**

**Tantsule ja tagaajamisele
annab hoogu retrokuningas
Dj. ELMU SADULSEPP**

**Sissepääs 5 eurot
kostüümis tegelasele sooduspilet 3 eurot
kostüümis etteaste esitajale sissepääs PRII**

Vaimukatele auhinnad!

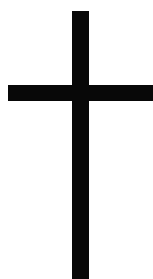

*Õnnitleme uusi
vallakodanikke ja
nende vanemaid!*

H enri T õnissoo - 6.10.2012

Oktoobrikuu juubilarid

NIINA ALLIKAS 87
ANDREI KASE 87
LINDA MÄNNAMÄE 83
ENDEL VAINAMÄE 75
PAUL LEAS 74
JAANUS HINDREKS 74
SILVI RAND 74
MIHKEL LAUR 73
ÜLO TÕNTS 73
LEIDA LEPA 73
MAIMO GUUTMANN 71
EVALD JÕGISU 71
REIN RAND 70
ELGI ÄAREMAA 65

HERMAN RANDMAA

29.07.1930 – 15.09.2012

ANTI HEINLA

01.10.1934 – 27.09.2012

URMAS ELLESTE

06.03.1969 – 27.09.2012

VAHUR KORSAR

24.11.1936 – 05.10.2012

ATS AUDOVA

24.01.1939 – 15.10.2012

MARE VAHUR

02.01.1949 - 18.10.2012

RISTO JÜRGENS

07.01.1990 – 26.10.2012

KUHU MINNA

Laupäeval, 24. novembril Manijal **kaditrall**

Pühapäeval, 2. detsembril alevi keskel **advendiküünla süütamine**

Reedel, 7. detsembril Tõstamaa rahvamajas **noortekeskuse 2. sünnipäev**

Laupäeval, 15. detsembril kell 12 Tõstamaa rahvamajas **valla pensionäride jõulupidu**

Pühapäeval, 16. detsembril Tõstamaa rahvamajas kell 12 – 16 **jõululaat**. Infot annab tel. 523 6350 (Õnnela) või 523 0596 (Karin)

Laupäeval, 22. detsembril Tõstamaa rahvamajas **jõulukontsert**. Jälgi reklaami!

**Elektri- ja aianduskauplus on
talvepuhkusel
alates 5.11.2012 – 4.03.2013**

Soovi korral tellimused telefoni
teel 501 7067 Johannes

Kaunist sügist kõikidele meie klientidele!

LÕIKUSPIDU

**„VIIMNE
RELIKVIA”**

Tõhela rahvamajas

10.novembril kell 21

(Riietus vastavalt teemale ja ajastule)

Tantsuks mängivad

Manija Poisid - Egert ja Heiko

*Pilet 8.- EURi (sisaldab sooja sööki)
Registreerimine tel. 4496523, 5076571*

Kohapeal Baar